

Politik Bilim

Nerede kalmıştık? (2)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Akurgal'ın üniversite-sanayi işbirliği konusunda geçen hafta aktardığım görüşlerinin özü şuydu: “Üniversite ile sanayi arasında işbirliğini gerçekleştirmek, bundan sonuç almak, ancak, bu ikili arasında yer alan ve üniversitelerin temel yetkinliklerini kullanarak sanayi için teknoloji üreten, **aracı / dönüştürücü firmaların** ortaya çıkması ile mümkündür.’ Ama, bu konuda ‘bir hamle yapılacaksa, önce bu dönüştürücülük rolünün anlaşılması ve tanımlanması’ gerekir. Bunun için de, sanayinin, teknolojiyi dışarıdan almak yerine bu ülkenin temel yetkinliklerine dayalı olarak **bu ülkede üretilmesini** istemesi ve üniversiteyi de asıl, o temel yetkinliklerin üretilebileceği yer olarak görmesi şarttır. Üniversitenin de rolünü kendi temel yetkinlikleri noktasında tanımlayıp, sanayie o düzeyde çözüm sunar hâle gelmesi gerekir.” Akurgal görüşlerini şöyle sürdürüyor:

“Hem sanayii hem akademik dünyayı bir bütün olarak görecektense noktadan bakıldığında, arada açık bir kopukluk görünüyor. Bu kopukluğu, iki yakayı birleştirerek aşanlar yok değil; ama sanayi, hâlâ teknolojisini yurtdışından almakta ısrarlı. Beri yanda, akademisyenlerimiz, giderek artan uluslararası ilişkileri, yabancılarla ortak olarak yayımladıkları makaleleri, yurtdışına açtıkları çalışmaları yoluyla yabancıların teknoloji üretmelerine katkı veriyorlar. Belki bizim sanayi Türkiye’de ortaya konmuş temel yetkinliklere dayalı bir teknoloji kullanıyor ama, o temel yetkinliklerden o teknolojinin üretilmesi yurtdışında yapılıyor. Para eden kısım yurt dışında. Bizim akademik dünya bundan bir şey kazanmıyor; sanayici de yerli olarak yapılmış olsa belki yarı bedelle alacağı teknolojiye fazla para ödüyor.

“Amaç, sanayii değer zincirinin sonuna eklemekse [maksat, dışarıdan sağladığı teknolojiyle yalnızca imalat faaliyetinde bulunan bir sanayii sürdürülebilmekse] üniversiteye ARGE için daha fazla kaynak ayırmak hiçbir şeyin çözümü olmaz... Çözüm için, her şeyden önce, bizim sanayimizin bizim üniversitelerimizdeki temel yetkinliklere dayalı teknolojileri kullanır duruma gelmesi; bunu istemesi şarttır. Alacağınız önlem bu sonucu vermiyorsa, hiçbir işe yaramayan, göstermelik bir önlem almış olmakla kalırsınız. Ne yazık ki, ben de, sanayimizi, yerli olarak üretilmiş teknolojiyi kullanmaya yöneltecek bir sihirli formül bilmiyorum. Bu konuda düşünmek hepimizin görevi olmalı.

“Bununla birlikte, şu kadarı da söylenmelidir ki, gerçekten üniversite-sanayi işbirliğini kurmak ve bundan sonuç almak istiyorsak, devletin tedarik politikası, özellikle de savunma tedariki, bu konuda etkin bir araç olarak kullanılabilir. Ne var ki, akademik çaba sonucu elde edilmiş bir temel yetkinliğin, bir Türk firması tarafından teknolojiye çevrilip buradan bir yarar sağlanması, devlet katında bile hâlâ dudak bükerek karşılanıyor. İlk önce bu duvar aşılmalı ya da alçaltılmalıdır.”

Akurgal'ın bu görüşlerini üniversite-sanayi işbirliği meselesini çözmeye uğraşan insanlarımızın dikkatle değerlendireceklerine inanıyorum. Bu bağlamda, ARÇELİK ARGE biriminin kurucusu Refik Üreyen'in, 18 Temmuz 2008 günlü CBT'deki yazımda sizlere sunduğum görüşlerini de hatırlamamızda yarar var. Onun da, yine kendi deneyimlerinden hareketle, üniversiteyle sanayinin işbirliği yapabilecekleri düzey konusunda söyledikleri Akurgal'ın görüşleri paralelinde değil miydi? Ne diyordu Üreyen: “Sanayi bugünün problemini üniversiteye, öğretim üyesine değil mühendise çözdürmelidir... Üniversitenin problem çözme yetisi ile mezun ettiği mühendise... Sanayi [ancak] geleceğin ürün ve üretim yöntemleri konusundaki **bilgi ve teknoloji açığına** ilişkin sorunlarını üniversiteyle paylaşmalı

ve [çözüm için] 2-7 yıllık projeler oluşturmali, bunun için kaynak ayırmalı... Üniversite-sanayi işbirliğinde zaman, gelecekte başlar: ...Geleceğin ürünleri tarif edilir. Gereken yeni bilgi ve yeni teknolojiler belirlenir. Bugüne dönülerek araştırma program ve projelerinin tasarlanması ile sürer..."

Akurgal'ın dile getirdiği 'devletin tedarik politikası' konusuna ileride tekrar döneceğim.

CBT. 22 Ocak 2010